



Teismo praktikos rinkinys

TEISINGUMO TEISMO (aštuntoji kolegija) NUTARTIS

2019 m. liepos 10 d.*

„Prašymas priimti prejudicinį sprendimą – Teisingumo Teismo procedūros reglamento 99 straipsnis – Teismų bendradarbiavimas civilinėse bylose – Jurisdikcija bylose dėl tėvų pareigų – Reglamentas (EB) Nr. 2201/2003–15 straipsnis – Bylos perdavimas kitos valstybės narės teismui, kuris yra tinkamesnis nagrinėti bylą – Bendrosios jurisdikcijos taisyklės, pagal kurią jurisdikciją turi vaiko nuolatinės gyvenamosios vietos valstybės narės teismas, išimtis – Konkretus ryšys su kita valstybe nare – Kriterijai, leidžiantys nustatyti teismą, kuris yra tinkamesnis nagrinėti bylą – Skirtingų teisės normų egzistavimas –Vaiko interesas“

byloje C-530/18

dėl *Tribunalul Ilfov* (Ilfovo apygardos teismas, Rumunija) 2018 m. birželio 20 d. sprendimu, kurį Teisingumo Teismas gavo 2018 m. rugpjūčio 13 d., pagal SESV 267 straipsnį pateikto prašymo priimti prejudicinį sprendimą byloje

EP

prieš

FO

TEISINGUMO TEISMAS (aštuntoji kolegija)

kurį sudaro kolegijos pirmininkas F. Biltgen, teisėjai C. G. Fernlund (pranešėjas) ir L. S. Rossi, generalinis advokatas E. Tanchev,

kancleris A. Calot Escobar,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį,

išnagrinėjęs pastabas, pateiktas:

- EP, atstovaujamos advokato C. D. Giurgiu,
- FO, atstovaujamo jo paties,
- Rumunijos vyriausybės, atstovaujamos E. Gane, L. Lițu ir C. Canțăr,
- Europos Komisijos, atstovaujamos M. Wilderspin ir A. Biolan,

* Proceso kalba: rumunų.

atsižvelgęs į išklausius generalinį advokatą priimtą sprendimą baigti bylą motyvuota nutartimi pagal Teisingumo Teismo procedūros reglamento 99 straipsnį,

priima šią

Nutartį

- 1 Prašymas priimti prejudicinį sprendimą pateiktas dėl 2003 m. lapkričio 27 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 2201/2003 dėl jurisdikcijos ir teismo sprendimų, susijusių su santuoka ir tėvų pareigomis, pripažinimo bei vykdymo, panaikinančio Reglamentą (EB) Nr. 1347/2000 (OL L 338, 2003, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 19 sk., 6 t., p. 243), 15 straipsnio išaiškinimo.
- 2 Šis prašymas pateiktas nagrinėjant EP ir FO ginčą dėl jų nepilnamečio vaiko globos teisių suteikimo, jo nuolatinės gyvenamosios vietos nustatymo ir jam išlaikyti skirtų alimentų priteisimo.

Teisinis pagrindas

- 3 Reglamento Nr. 2201/2003 13 konstatuojamojoje dalyje nustatyta:

„Vaiko labai šis reglamentas išimties tvarka ir tam tikromis sąlygomis leidžia jurisdikciją turinčiam teismui perduoti bylą kitos valstybės narės teismui, jei šis teismas yra geresnėje vietoje bylai nagrinėti [jei šis teismas yra tinkamesnis nagrinėti bylą]. <...>“

- 4 Šio reglamento 8 straipsnio „Bendroji jurisdikcija“ 1 dalyje numatyta:

„Valstybės narės teismai turi jurisdikciją bylose, susijusiose su tėvų pareigomis vaikui, kurio nuolatinė gyvenamoji vieta tuo metu, kai byla patenka jų žinion, yra toje valstybėje narėje.“

- 5 Šio reglamento 15 straipsnio „Perdavimas teismui, geriau tinkančiam nagrinėti bylą“ 1 dalyje nustatyta:

„1. Išimties tvarka valstybės narės teismai, turintys jurisdikciją nagrinėti bylą iš esmės, manydami, kad kuris nors kitos valstybės narės, su kuria vaiką sieja konkretus ryšys, teismas būtų tinkamesnis nagrinėti bylą ar kurią nors konkrečią jos dalį, ir jei tai labiausiai atitinka vaiko interesus, gali:

- a) sustabdyti atitinkamą bylą arba jos dalį [sustabdyti atitinkamos bylos ar jos dalies nagrinėjimą] ir paraginti šalį pateikti pareiškimą tos kitos valstybės narės teismui pagal šio straipsnio 4 dalį; arba
- b) prašyti kitos valstybės narės teismą prisiimti jurisdikciją pagal šio straipsnio 5 dalį.“

2. Šio straipsnio 1 dalis taikoma:

- a) šalies prašymu; arba
- b) paties teismo iniciatyva; arba
- c) kitos valstybės narės, su kuria vaiką sieja konkretus ryšys, teismo prašymu pagal šio straipsnio 3 dalį.

Perdavimui paties teismo iniciatyva ar kitos valstybės narės teismo prašymu turi pritarti bent viena šalis.

3. Vaikas laikomas turinčiu konkretų ryšį su valstybe nare, kaip minėta šio straipsnio 1 dalyje, jei ta valstybė narė:

- a) iškėlus bylą šio straipsnio 1 dalyje minėtame teisme, tapo vaiko nuolatine gyvenamąja vieta; arba
- b) yra buvusi vaiko nuolatinė gyvenamoji vieta; arba
- c) yra vaiko pilietybės vieta [valstybė]; arba
- d) tėvų pareigų turėtojų nuolatinė gyvenamoji vieta; arba
- e) vieta, kurioje yra vaikui priklausančias turtas, ir byla yra susijusi su vaiko apsaugos priemonėmis, susijusiomis su šio turto administravimu, išsaugojimu ar perleidimu [disponavimu].

4. Valstybės narės teismai, turintys jurisdikciją nagrinėti bylą iš esmės, nustato terminą, per kurį tos kitos valstybės narės teismas perima bylą savo žinion pagal šio straipsnio 1 dalį.

Jei teismai per tą laiką neperima bylos, teismas, kuriame buvo iškelta byla, toliau naudojasi jurisdikcija pagal 8–14 straipsnius.

5. Tos kitos valstybės narės teismai tais atvejais, kai dėl konkrečių bylos aplinkybių tai labiausiai atitinka vaiko interesus, per šešias savaites nuo bylos iškėlimo juose pagal šio straipsnio 1 dalies a arba b punktą priima jurisdikciją [gali prisiimti jurisdikciją]. Šiuo atveju teismas, kuriame pirmiausia buvo iškelta byla, atsisako jurisdikcijos. Priešingu atveju teismas, kuriame pirmiausia buvo iškelta byla, toliau naudojasi jurisdikcija pagal 8–14 straipsnius.

6. Šio straipsnio tikslais teismai bendradarbiauja arba tiesiogiai, arba per centrinės institucijas, paskirtas pagal 53 straipsnį.“

Pagrindinė byla ir prejudiciniai klausimai

- 6 2005 m. Rumunijos pilietė EP susituokė su Prancūzijos piliečiu FO. 2006 m. spalio 13 d. jiems Prancūzijoje gimė vaikas.
- 7 Nuo 2013 m. EP ir FO faktiškai negyvena kartu, ir nuo to laiko vaikas gyvena su savo motina Rumunijoje.
- 8 2014 m. sausio 13 d. EP, vaiko motina, pateikė *Judecătoria Buftea* (Buftios pirmosios instancijos teismas, Rumunija) prašymą nutraukti santuoką, skirti jai vaiko globą ir priteisti iš FO, vaiko tėvo, alimentus.
- 9 FO pateikė Rumunijos teismų jurisdikcijos nebuvimu grindžiamą prieštaravimą ir nurodė manantis, kad jurisdikciją nagrinėti prašymą turi Rusijos teismai, taip pat rėmėsi tarptautinės *lis pendens* ir nepriimtiniu grindžiamais prieštaravimais. Subsidiariai jis pateikė priešpriešinį prašymą nutraukti santuoką dėl EP kaltės, suteikti jam išimtinę teisę vykdyti tėvų valdžią, skirti vaiko globą ir priteisti iš EP vaikui išlaikyti skirtus alimentus.
- 10 2014 m. spalio 10 d. nutartimi *Judecătoria Buftea* (Buftios pirmosios instancijos teismas) atmetė FO pateiktus tris prieštaravimus ir 2015 m. sausio 12 d. nutartyje konstatavo, kad pagrindinei bylai taikytina Rumunijos teisė.

- 11 Galiausiai 2016 m. birželio 8 d. EP ir FO pateikė prašymą nutraukti santuoką bendru sutarimu, bet kiekviena šalis taip pat prašė teisės vienašališkai vykdyti tėvų valdžią, pripažinti kiekvieno iš jų gyvenamąją vietą nepilnamečio vaiko gyvenamąja vieta ir kiekviena iš jų reikalavo priteisti iš kitos šalies nepilnamečiam vaikui išlaikyti skirtus alimentus. Subsidiariai FO prašė bendros vaiko globos.
- 12 2016 m. liepos 4 d. sprendimu *Judecătoria Buftea* (Buftios pirmosios instancijos teismas) nutraukė santuoką EP ir FO bendru sutarimu, nurodė, kad tėvai kartu vykdys tėvų valdžią, motinos gyvenamąją vietą pripažino vaiko gyvenamąja vieta ir nustatė vaiko lankymo tvarką tėvui, bei priteisė iš jo vaikui išlaikyti skirtus alimentus.
- 13 Dėl FO pateikto prašymo nustatyti kintamą vaiko gyvenamąją vietą, kuris buvo grindžiamas Prancūzijos teisėje įtvirtintomis galimybėmis, minėtas teismas pažymėjo, kad pagal Prancūzijos teismų praktiką šalių nesutarimas gali kliudyti tokios gyvenamosios vietos tvarkos nustatymui.
- 14 2017 m. balandžio 7 d. FO ir EP pirmosios instancijos teismo sprendimą apeliacine tvarka apskundė *Tribunalul Ilfov* (Ilfovo apygardos teismas, Rumunija).
- 15 FO tvirtino, kad *Judecătoria Buftea* (Buftios pirmosios instancijos teismas) neturėjo jurisdikcijos priimti sprendimą byloje, ir prašė jį panaikinti.
- 16 Be to, kiekviena pagrindinės bylos šalis tvirtino, kad minėtas sprendimas, kiek tai susiję su bylos esme, turi būti pakeistas jos naudai.
- 17 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas nurodo, kad *Judecătoria Buftea* (Buftios pirmosios instancijos teismas) priėmė sprendimą atsižvelgdamas į vaiko, kuris nuo 2013 m. pabaigos su savo motina gyveno Rumunijoje, lankė prancūzišką mokyklą ir buvo gerai integravęsis į aplinką, interesą. Būtent su Rumunija šis vaikas turėjo tvirtesnius tiek kalbinius, tiek kultūrinius ryšius.
- 18 FO, teigiančio, kad jo pagrindinė gyvenamoji vieta yra Prancūzijoje, Rumunijoje ir Rusijoje, profesinė padėtis faktiškai neaiški ir dėl savo veiklos pobūdžio jis neturi galimybės skirti pakankamai laiko vaikui. FO teiginys, kad jis pasiruošęs atsisakyti karjeros tam, kad įsikurtų Rumunijoje ir gyventų kartu su savo vaiku, nėra pakankamas jo prašymo leisti jo vaikui gyventi jo gyvenamojoje vietoje pagrindas. Be to, vaikas nurodė, kad yra prisirišęs prie abiejų tėvų, kenčia dėl jų nuolatinių barnių ir kad nenori nuliūdinti tėvo, bet norėtų gyventi su motina.
- 19 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui kyla klausimas dėl FO nurodyto apeliacinio skundo pagrindo, grindžiamo tuo, kad Rumunijos teismai neturi jurisdikcijos, ir argumentu, kad Prancūzijos teismai yra tinkamesni priimti sprendimą dėl su tėvų pareigomis susijusių prašymų. Todėl jis mano, kad būtina patikrinti, ar jis turi jurisdikciją, atsižvelgiant į Reglamento Nr. 2201/2003 15 straipsnio nuostatas.
- 20 Tokiomis aplinkybėmis *Tribunalul Ilfov* (Ilfovo apygardos teismas) nusprendė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui šiuos prejudicinius klausimus:
 - „1. Ar Reglamento [Nr. 2201/2003] 15 straipsnis turi būti aiškinamas kaip nustatantis taisyklės, pagal kurią jurisdikcija priklauso vaiko nuolatinės gyvenamosios vietos nacionaliniam teismui, išimti?
 2. Ar Reglamento [Nr. 2201/2003] 15 straipsnis turi būti aiškinamas taip, kad bylos šalies nurodyti kriterijai (t. y. vaikas yra gimęs Prancūzijoje, jo tėvas yra Prancūzijos pilietis, ten gyvena jį krauju ryšiu jungianti šeima: dvi seserys ir brolis, dukterėčia (tėvo sesers dukra), senelis iš tėvo pusės, dabartinė tėvo sugyventinė ir jų nepilnametė dukra, o Rumunijoje gyvena tik jo motina, vaikas lanko prancūzišką mokyklą, vaiko auklėjimas ir mentalitetas visada buvo prancūziški, tėvai

tarpusavyje ir su vaiku namuose visada kalbėjo prancūzų kalba) yra kriterijai, rodantys vaiko konkretų ryšį su Prancūzija, todėl nacionalinis teismas turi pripažinti, kad tinkamesni nagrinėti bylą yra Prancūzijos teismai?

3. Ar Reglamento [Nr. 2201/2003] 15 straipsnis turi būti aiškinamas taip, kad tokie minėtų dviejų valstybių procesinių normų skirtumai, kaip specializuotų teismų atliekamas bylos nagrinėjimas uždarame posėdyje, atitinka vaiko interesą pagal šią Sąjungos teisės nuostatą?“

Dėl prejudicinių klausimų

- 21 Pagal Procedūros reglamento 99 straipsnį, jeigu atsakymą į klausimą, dėl kurio pateiktas prašymas priimti prejudicinį sprendimą, galima aiškiai nustatyti iš jurisprudencijos arba jeigu tas atsakymas nekelia jokių pagrįstų abejonų, Teisingumo Teismas, vadovaudamasis teisėjo pranešėjo siūlymu ir išklausęs generalinį advokatą, bet kada gali nuspręsti priimti sprendimą motyvuota nutartimi.
- 22 Šią nuostatą reikia taikyti šioje byloje.

Dėl pirmojo klausimo

- 23 Atsakymą į pirmąjį klausimą, t. y. klausimą dėl to, ar Reglamento Nr. 2201/2003 15 straipsnyje nustatyta šio reglamento 8 straipsnyje įtvirtintos bendrosios jurisdikcijos taisyklės, pagal kurią jurisdikciją nagrinėti su tėvų pareigomis susijusias bylas turi teismas tos valstybės narės, kurioje kreipimosi į minėtą teismą dieną yra vaiko nuolatinė gyvenamoji vieta, išimtis, galima nustatyti iš pačios šio 15 straipsnio formuluotės.
- 24 Reglamento Nr. 2201/2003 15 straipsnio 1 dalyje aiškiai nurodyta, kad jis taikomas išimties tvarka. Kaip yra nusprendęs Teisingumo Teismas, šioje 15 straipsnio 1 dalyje nustatyta specialios jurisdikcijos taisyklė, kuria nukrypstama nuo šio reglamento 8 straipsnio 1 dalyje įtvirtintos bendrosios jurisdikcijos taisyklės, ir perduoti bylą teismui, kuris yra tinkamesnis ją nagrinėti, galima tik išimties tvarka (šiuo klausimu žr. 2016 m. spalio 27 d. Sprendimo *D.*, C-428/15, EU:C:2016:819, 47 ir 48 punktus ir 2018 m. spalio 4 d. Sprendimo *IQ*, C-478/17, EU:C:2018:812, 32 punktą).
- 25 Taigi į pirmąjį klausimą teiktinas toks atsakymas: Reglamento Nr. 2201/2003 15 straipsnį reikia aiškinti taip, kad jame nustatyta šio reglamento 8 straipsnyje įtvirtintos bendrosios jurisdikcijos taisyklės, pagal kurią valstybių narių teismų jurisdikcija nustatoma pagal vaiko nuolatinę gyvenamąją vietą, kokia ji yra kreipimosi į tokius teismus dieną, išimtis.

Dėl antrojo klausimo

- 26 Antruoju klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia išsiaiškinti, ar Reglamento Nr. 2201/2003 15 straipsnis turi būti aiškinamas taip, kad jame įtvirtinti kriterijai, leidžiantys nustatyti, ar vaiką su valstybe nare, kuri nėra teismo, turinčio jurisdikciją nagrinėti bylą iš esmės, valstybė, sieja konkretus ryšys, ar šių kriterijų sąrašas yra baigtinis ir ar, darant prielaidą, kad tokie kriterijai tenkinami, tai reiškia, kad šios kitos valstybės narės teismai yra tinkamesni nagrinėti bylą.
- 27 Visų pirma reikia pažymėti, kad iš pačios Reglamento Nr. 2201/2003 15 straipsnio 3 dalies formuluotės matyti, kad šiame straipsnyje įtvirtinti penki alternatyvūs kriterijai, kuriems esant galima manyti, jog vaiką su tam tikra valstybe nare sieja konkretus ryšys.

- 28 Be to, kaip yra nusprendęs Teisingumo Teismas, minėto straipsnio a–e punktuose pateiktas baigtinis kriterijų sąrašas, taigi, *a priori* iš bylų perdavimo mechanizmo turi būti pašalintos bylos, kuriose šie kriterijai netenkinami (2016 m. spalio 27 d. Sprendimo *D.*, C-428/15, EU:C:2016:819, 51 punktas ir 2018 m. spalio 4 d. Sprendimo *IQ*, C-478/17, EU:C:2018:812, 35 punktas).
- 29 Šiuo klausimu, kaip savo pastabose raštu nurodė Europos Komisija, pažymėtina, kad vaiko tėvo nurodyti kriterijai, kurie pakartoti pateiktame antrajame klausime, skiriasi nuo pirma nurodytų kriterijų, todėl jie neturi tiesioginės reikšmės nustatant, ar tarp vaiko ir kitos valstybės narės, nagrinėjamu atveju – Prancūzijos Respublikos, yra konkretus ryšys. Tačiau du pirmieji kriterijai, t. y. kad vaikas gimė minėtoje valstybėje narėje, kurios pilietis yra vaiko tėvas, gali būti įrodymas, kad vaikas yra tos valstybės narės pilietis, taigi ir atitinkamai – kad tenkinamas Reglamento Nr. 2201/2003 15 straipsnio 3 dalies c punkte nurodytas kriterijus.
- 30 Galiausiai svarbu pažymėti, kad pagal Reglamento Nr. 2201/2003 15 straipsnio 1 dalį, siejamą šio reglamento 13 konstatuojamąja dalimi, valstybės narės teismas, kuris turi jurisdikciją nagrinėti bylą iš esmės, „gali“, kai tenkinamos minėtoje nuostatoje įtvirtintos sąlygos, perduoti bylą kitos valstybės narės teismui, kuris, jo manymu, yra tinkamesnis nagrinėti bylą, tačiau neprivalo to daryti. Valstybės narės teismas, kuris įprastai turi jurisdikciją nagrinėti konkrečią bylą, tam, kad galėtų prašyti perduoti ją kitos valstybės narės teismui, turi paneigti iš šio reglamento išplaukiančią tvirtą prielaidą dėl jo paties jurisdikcijos (2016 m. spalio 27 d. Sprendimo *D.*, C-428/15, EU:C:2016:819, 49 punktas).
- 31 Siekiant pateikti nacionaliniam teismui naudingą atsakymą taip pat reikia priminti, kad perduoti bylą kitos valstybės narės teismui pagal Reglamento Nr. 2201/2003 15 straipsnį galima, tik kai tenkinamos trys sąlygos, t. y. kai vaiką ir kitą valstybę narę sieja konkretus ryšys, jurisdikciją nagrinėti bylą iš esmės turintis teismas mano, kad tokios kitos valstybės narės teismas yra tinkamesnis ją nagrinėti, ir kai bylos perdavimas atitinka vaiko interesą, t. y. toks perdavimas negali pakenkti atitinkamo vaiko padėčiai (šiuo klausimu žr. 2016 m. spalio 27 d. Sprendimo *D.*, C-428/15, EU:C:2016:819, 50, 56 ir 58 punktus).
- 32 Tokiomis aplinkybėmis, kurios nagrinėjamos pagrindinėje byloje, galima manyti, kad atitinkamą vaiką ir kitą valstybę narę, nagrinėjamu atveju – Prancūzijos Respubliką sieja konkretus ryšys dėl to, kad, kaip nurodyta šios nutarties 29 punkte, jis turi šios valstybės narės pilietybę. Taip pat galima manyti, kad minėto vaiko tėvo, kuris yra vienas iš tėvų pareigų turėtojų, nuolatinė gyvenamoji vieta yra toje valstybėje narėje.
- 33 Vis dėlto, kaip jau yra pabrėžęs Teisingumo Teismas, jurisdikciją turintis (šiuo atveju – Rumunijos) teismas dar turi palyginti bendro artumo ryšio, kuriuo atitinkamas vaikas pagal Reglamento Nr. 2201/2003 8 straipsnio 1 dalį yra susijęs su valstybe nare, kuriai toks teismas priklauso, stiprumą ir intensyvumą su konkreta artumo ryšio, kurio reikalaujama pagal vieną ar kelias minėto reglamento 15 straipsnio 3 dalyje išvardytas sąlygas ir kuris nagrinėjamu atveju egzistuoja tarp šio vaiko ir kitos valstybės narės, stiprumu ir intensyvumu (2016 m. spalio 27 d. sprendimo *D.*, C-428/15, EU:C:2016:819, 54 punktas).
- 34 „Konkreto ryšio“, kaip jis suprantamas pagal minėto reglamento 15 straipsnio 1 dalį, egzistavimas nebūtinai iš anksto reiškia, jog reikia aiškintis, ar šios kitos valstybės narės teismas yra „tinkamesnis nagrinėti bylą“, kaip tai suprantama pagal šią nuostatą, ir, jei taip, ar bylos perdavimas pastarajam teismui atitinka vaiko interesą. Jurisdikciją turintis teismas turi nustatyti, ar bylos perdavimas šiam kitam teismui turės realios ir konkrečios pridėtinės vertės priimant sprendimą dėl vaiko, palyginti su situacija, jei bylą nagrinėtų jis pats (2016 m. spalio 27 d. Sprendimo *D.*, C-428/15, EU:C:2016:819, 55 ir 57 punktai).

- 35 Jei pagal Reglamento Nr. 2201/2003 8 straipsnį jurisdikciją turintis Rumunijos teismas padarytų išvadą, kad atitinkamo vaiko ir jo nuolatinės gyvenamosios vietos valstybės narės, šiuo atveju Rumunijos, ryšiai yra stipresni, palyginti su ryšiais, kuriais jis susijęs su kita valstybe nare, būtent Prancūzijos Respublika, tokios išvados užtektų tam, kad nebūtų taikomas šio reglamento 15 straipsnis.
- 36 Taigi į antrąjį klausimą teiktinas toks atsakymas: Reglamento Nr. 2201/2003 15 straipsnį reikia aiškinti taip, kad jeigu tenkinamas vienas ar keli iš penkių minėtame straipsnyje nurodytų alternatyvių kriterijų, kurių sąrašas yra baigtinis ir kurie skirti įvertinti, ar tarp vaiko ir valstybės narės, kuri nėra jo nuolatinės gyvenamosios vietos valstybė narė, yra konkretus ryšys, jurisdikciją pagal šio reglamento 8 straipsnį turintis teismas turi teisę perduoti bylą teismui, kuris, pirmojo teismo nuomone, yra tinkamesnis nagrinėti jam pateiktą bylą, tačiau neprivalo to daryti. Jeigu jurisdikciją turintis teismas padaro išvadą, kad atitinkamo vaiko ir jo nuolatinės gyvenamosios vietos valstybės narės ryšiai yra stipresni, palyginti su ryšiais, kuriais jis susijęs su kita valstybe nare, tokios išvados pakanka tam, kad nebūtų taikomas minėto reglamento 15 straipsnis.

Dėl trečiojo klausimo

- 37 Trečiuoju klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia išsiaiškinti, ar Reglamento Nr. 2201/2003 15 straipsnį reikia aiškinti taip, kad vienoje valstybėje narėje, kurios teismas turi jurisdikciją nagrinėti bylą iš esmės, taikomų teisės normų ir kitoje valstybėje narėje, su kuria atitinkamą vaiką sieja konkretus ryšys, taikomų teisės normų, visų pirma procesinių normų, skirtumų egzistavimas, kaip antai specializuotų teismų atliekamas bylų nagrinėjimas uždaruose posėdžiuose, gali būti svarbus veiksnys atsižvelgiant į vaiko interesą, kai atliekamas vertinimas, ar šios valstybės narės teismai yra tinkamesni nagrinėti tokią bylą.
- 38 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas nurodo, kad, vienos iš pagrindinės bylos šalių teigimu, nagrinėjamu atveju tarp valstybės narės, kurios teismas turi jurisdikciją nagrinėti bylą iš esmės, ir kitos atitinkamos valstybės narės teisės aktų yra esminių skirtumų, t. y. tik antrosios valstybės narės teisės aktuose nustatyta, kad bylas nagrinėja specializuoti teismai uždaruose posėdžiuose, taigi šios valstybės narės teismai yra tinkamesni nagrinėti pagrindinę bylą.
- 39 Šiuo klausimu pabrėžtina, kad, be to, jog tokių skirtumų egzistavimą labai ginčija kita pagrindinės bylos šalis, reikia priminti, kad nustatant, ar bylos perdavimas kitos valstybės narės teismui gali turėti realios ir konkrečios pridėtinės vertės, jurisdikciją turintis teismas, be kita ko, gali atsižvelgti į šios kitos valstybės narės procesines normas, kaip antai taikomas renkant bylai nagrinėti reikalingus įrodymus. Tačiau jurisdikciją turintis teismas, atlikdamas tokį vertinimą, neturėtų atsižvelgti į šios kitos valstybės narės materialinę teisę, kurią, tikėtina, taikytų pastarosios valstybės teismas, jei byla jam būtų perduota. Iš tikrųjų toks atsižvelgimas prieštarautų valstybių narių tarpusavio pasitikėjimo ir teismo sprendimų tarpusavio pripažinimo principams, kuriais grindžiamas Reglamentas Nr. 2201/2003 (2016 m. spalio 27 d. Sprendimo *D.*, C-428/15, EU:C:2016:819, 57 punktą).
- 40 Svarbu pabrėžti, kad valstybių narių teismų bendradarbiavimas ir abipusis pasitikėjimas turi lemti teismo sprendimų tarpusavio pripažinimą ir yra kertinis akmuo kuriant tikrą teisminę erdvę (2017 m. vasario 15 d. Sprendimo *W ir V*, C-499/15, EU:C:2017:118, 50 punktą ir jame nurodyta jurisprudencija).
- 41 Tai reiškia, kad atlikdamas savo vertinimą pagal Reglamento Nr. 2201/2003 15 straipsnį jurisdikciją turintis teismas gali atsižvelgti į pagal kitos valstybės narės teisės aktus taikomas procesines normas, jeigu jos daro konkretų poveikį šios valstybės teismo galimybei geriau išnagrinėti bylą, be kita ko, palengvinant įrodymų rinkimą ir parodymų davimą, ir taip turi pridėtinės vertės sprendimo byloje priėmimui atsižvelgiant į vaiko interesą. Vis dėlto negalima bendrai ir abstrakčiai manyti, kad kitos valstybės narės teisės normos, kaip antai minimos vienos iš pagrindinės bylos šalių, t. y. normos,

susijusios su specializuotų teismų atliekamu bylos nagrinėjimu uždarame posėdyje, yra veiksnys, į kurią jurisdikciją turintis teismas turi atsižvelgti, vertindamas, ar egzistuoja tinkamesnis nagrinėti bylą teismas.

- 42 Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, į trečiąjį klausimą teiktinas toks atsakymas: Reglamento Nr. 2201/2003 15 straipsnį reikia aiškinti taip, kad vienoje valstybėje narėje, kurios teismas turi jurisdikciją nagrinėti bylą iš esmės, taikomų teisės normų ir kitoje valstybėje narėje, su kuria atitinkamą vaiką sieja konkretus ryšys, taikomų teisės normų, visų pirma procesinių normų, skirtumų, kaip antai tokių, kad bylas uždarame posėdyje nagrinėja specializuoti teismai, egzistavimas, vertinant bendrai ir abstrakčiai, negali būti laikomas svarbiu veiksniumi, kai, atsižvelgiant į vaiko interesą, siekiama įvertinti, ar šios kitos valstybės narės teismai yra tinkamesni nagrinėti tokią bylą. Jurisdikciją turintis teismas gali atsižvelgti į šiuos skirtumus, tik jeigu jie gali turėti realią ir konkrečią pridėtinę vertę priimant su vaiku susijusį sprendimą, palyginti su atveju, jeigu jis pats nagrinėtų bylą.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

- 43 Kadangi šis procesas pagrindinės bylos šalims yra vienas iš etapų prašymą priimti prejudicinį sprendimą patekusio teismo nagrinėjamoje byloje, bylinėjimosi išlaidų klausimą turi spręsti šis teismas.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (aštuntoji kolegija) nutaria:

1. 2003 m. lapkričio 27 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 2201/2003 dėl jurisdikcijos ir teismo sprendimų, susijusių su santuoka ir tėvų pareigomis, pripažinimo bei vykdymo, panaikinančio Reglamentą (EB) Nr. 1347/2000, 15 straipsnį reikia aiškinti taip, kad jame nustatyta šio reglamento 8 straipsnyje įtvirtintos bendrosios jurisdikcijos taisyklės, pagal kurią valstybių narių teismų jurisdikcija nustatoma pagal vaiko nuolatinę gyvenamąją vietą, kokia ji yra kreipimosi į tokius teismus dieną, išimtis.
2. Reglamento Nr. 2201/2003 15 straipsnį reikia aiškinti taip, kad jeigu tenkinamas vienas ar keli iš penkių minėtame straipsnyje nurodytų alternatyvių kriterijų, kurių sąrašas yra baigtinis ir kurie skirti įvertinti, ar tarp vaiko ir valstybės narės, kuri nėra jo nuolatinės gyvenamosios vietos valstybė narė, yra konkretus ryšys, jurisdikciją pagal šio reglamento 8 straipsnį turintis teismas turi teisę perduoti bylą teismui, kuris, pirmojo teismo nuomone, yra tinkamesnis nagrinėti jam pateiktą bylą, tačiau neprivalo to daryti. Jeigu jurisdikciją turintis teismas padaro išvadą, kad atitinkamo vaiko ir jo nuolatinės gyvenamosios vietos valstybės narės ryšiai yra stipresni, palyginti su ryšiais, kuriais jis susijęs su kita valstybe nare, tokios išvados pakanka tam, kad nebūtų taikomas minėto reglamento 15 straipsnis.
3. Reglamento Nr. 2201/2003 15 straipsnį reikia aiškinti taip, kad vienoje valstybėje narėje, kurios teismas turi jurisdikciją nagrinėti bylą iš esmės, taikomų teisės normų ir kitoje valstybėje narėje, su kuria atitinkamą vaiką sieja konkretus ryšys, taikomų teisės normų, visų pirma procesinių normų, skirtumų, kaip antai tokių, kad bylas uždarame posėdyje nagrinėja specializuoti teismai, egzistavimas, vertinant bendrai ir abstrakčiai, negali būti laikomas svarbiu veiksniumi, kai, atsižvelgiant į vaiko interesą, siekiama įvertinti, ar šios kitos valstybės narės teismai yra tinkamesni nagrinėti tokią bylą. Jurisdikciją turintis teismas gali atsižvelgti į šiuos skirtumus, tik jeigu jie gali turėti realią ir konkrečią pridėtinę vertę priimant su vaiku susijusį sprendimą, palyginti su atveju, jeigu jis pats nagrinėtų bylą.

Parašai.